

FOLK OG LAND

NR. 22 — 18. ÅRGANG

LØRDAG 29. NOVEMBER 1969

LØSSALG KR. 1,50

«APRILDAGENE»:

DE NORSKE KRIGSANSTRENGELSER

En fornyet undersøkelse av Ralph Hewins

I. MOBILISERING?

I åpent rettsmøte 18. mars 1969 erklærte den tidligere norske forsvarsminister, Jens Christian Hauge, som før det var privatsekretær for statsminister Einar Gerhardsen, under eds ansvar: «Kampen varte fra 9. april 1940 til 8. mai 1945.» Og det er det som er igjen av den offisielle norske historiske tese som er grunnlaget for etterkrigsoppgjøret og for den moderne norske identitet.

Utgangspunktet for denne tese er den offisielle påstand at Norge hadde «mobilisert» 9. april 1940 da tyskerne invaderte Norge og at Norge derfor var «i krig». Og dette forsvars av professor Magne Skodvin ved Oslo Universitet, som tok sin doktorgrad på en studie av den tyske okkupasjon av Norge.

I MORGENBLADET (4.8.69) skrev Skodvin: «Omkring kl. 0330 den 9. april gav forsvarsminister Ljungberg kommanderende general pålegg om å innkalle 4 brigader. I samsvar med dette sendte Generalstaben ut mobiliseringsordrer som gjekk ut mellom klokka 0400 og 0600 den 9. april. (Innstilling fra Undersøkelseskommissjonen av 1945, s. 100) Ordren gjekk ut til 5 av dei seks norske divisjonane. Til 6. divisjon (Harstad) gjekk ingen mobiliseringsordre. Denne divisjonen hadde alt omlag seks tusen mann inne. Divisjonsjefen gav på egen hand ordre om mobilisering av styrkar i Troms og Finmark frå klokka 0500 den 9. april, kl. 1000 same dag kom tilsvarende ordre også for Nordland — — Mobilisering av fire brigader ville gi omlag 24 000 mann. Men Generalstaben utvida innkallingane til å gjelda omlag 38 000 mann i alt. I heile Nord-Norge, i Nord-Trøndelag og på Vestlandet gjekk mobilisering stort sett normalt for seg — — Mange stader ble gjennomført improvisasjonar som til dels må kallast vellykka, under slike forhold. Mange Oslo-folk melde seg til dømes på

Diskusjonen omkring hendelsene i forbindelse med den tyske okkupasjon av Norge, spesielt da kanskje spørsmålet om hvorvidt Norge var «i krig» i ordets vanlige betydning, går videre og i februar skal til og med Høyesterett beskjefte seg med spørsmålet når Løbergsaken kommer opp til behandling. En av dem som utvilsomt har satt seg best inn i problemene og som også personlig og direkte har hatt kontakt med det som hendte i «april dagene» er den britiske publisist Ralph Hewins, som våre lesere jo har stiftet bekjentskap med gjennom en lang rekke tidligere artikler. Han har nå i en større artikkelserie tatt for seg påny spørsmålet om de norske krigsanstregelser og FOLK OG LAND vil i dette og noen av de følgende numre offentliggjøre dette siste arbeide fra hans hånd.

Brandbu, og vart utstyrt med materiale som var overført dit frå Helgelandsmoen. IR 6 (standkvarter Hønefoss) utførde ei energisk mobilisering i dette området, og IR 3 Kongsberg kunne mobilisera på tilnærma normal måte. Mange liknande initiativ kunne nemnast, men det ville bli langdrygt.» (Mine uthevelser).

En slik kategorisk erklæring fra en ledende offisiell historiker kan i virkeligheten bare bety at Norge var i en tilstand av «alminnelig mobilisering» og «på krigsfot», det vil si istand til «å føre krig».

Det er faktisk den fortolkning utenriksminister Halvdan Koht gav på «mobiliseringsordren» som angivelig ble gitt 9. april. I MORGENBLADET 22.4.60 skrev Koht: «Han (oberst O. Munthe-Kaas fra Generalstaben) grip tilbake heilt til 9. april 1940, når han dessutan seier eg tala usanning om regjeringsvedtaket til den mannen frå Norsk Telegram-byrå som intervjuja meg på Østbanestasjonen (kl.07.30). Men den gongen og nytta eg just berre ordet 'mobilisering'. Når denne mannen så fortalde om dette i Kringkastinga, vart det av alle som hørte det tolka som 'ålmenn mobilisering'. Og det burde vel dei militære helst vori glad for.» Videre: «Men så synes eg nok at dei militære bør kunne tru på ordet til dei sivile i regjeringa — at vi alle meinte 'ålmenn mobilisering'.» (Mine uthevelser).

Imidlertid er Koht—Skod-

vin påstanden langt fra akseptert utenfor snevre politiske, juridiske og akademiske sirkler. Den har vært massivt angrepet i årtier. I samme utgave som Kohts artikkel i MORGENBLADET sier lederen:

«Les selv daværende utenriksminister Halvdan Kohts artikkel idag. Bedre enn noe annet forteller den om den fullstendige uvitenhet og forvirring som rådet. Les også opplysningene fra oberst Hatledal idag, den gang sjef for generalstaben. Det er til å gråte over at voksne og ansvarlige politikere kunne være så fullstendig uten sans for realitetene i en skjebnестund slik det fremgår av hans enkle fremstilling.

Man må gremme seg over at ansvaret aldri ble reist. Men det er ikke for sent å reise en omfattende debatt om alt dette, for det er ikke for sent til å gjøre det fullstendig klart for kommende generasjoner, at det ble handlet i utillatelig uforstand, at ansvaret hviler hos de politiske myndigheter og at historien hverken kan eller må frikjenne dem. Selv vil de så gjerne glemme!

Hertil har de god hjelp fra mange hold, både fra nær og fjern. Eller hva sier man om professor Magne Skodvins ord til Morgenbladet igår, om Kringkastingens program den 9. april i år var 'laget for folk som ikke hadde opplevet eller har detalj-

kjennskap til forholdene før og under okkupasjonen. Da ville de naturlig nok ha fått en annen utforming.'

Hvem var det så laget for?

Og hvis det var laget for alle under 20 år, som viselig hverken har kunnskap eller ansvar for hva der skjedde, da skulle vel nettopp oppgaven være å gi en korrekt fremstilling, og ikke en fortegnet — — Episoden er et typisk uttrykk for hvorledes man har tenkt å slippe mytedannelsen til i forbindelse med 9. april — — Det ligger i opposisjonspartiernes hånd å legge ansvaret der hvor ansvaret hviler. Det krever bare det enkle og overkommelige at man aldri slutter med å minne om det som faktisk skjedde.»

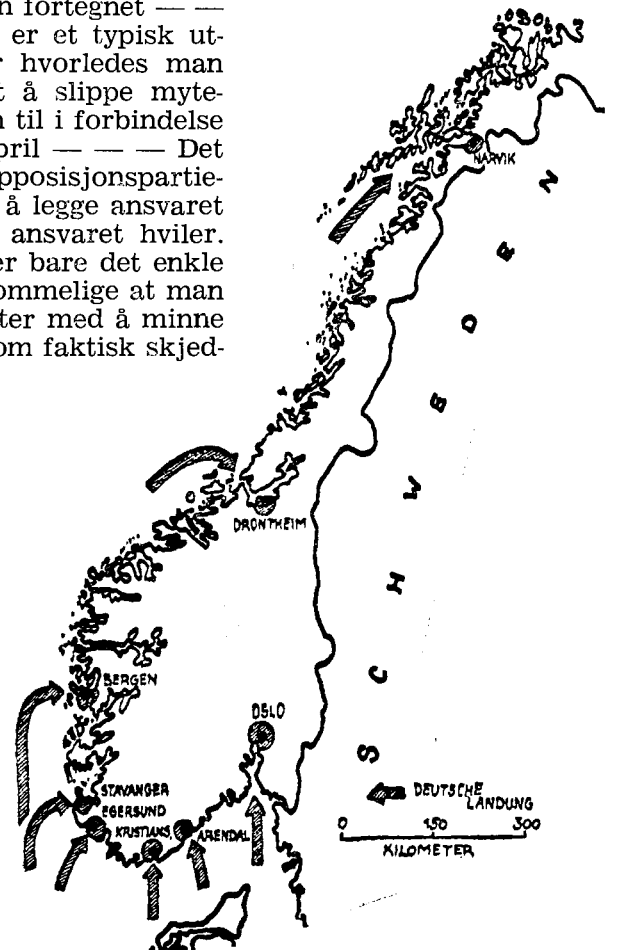
I MORGENBLADET (17.7.69) summerte jeg opp bevislighetene med hensyn til «mobilisering» (eller unnlatelse av det) slik:

«Om Skodvin og mobiliseringen 9.4.40.

Da min bok «Quisling — profet uten ære» er blitt debattert i Morgenbladet av professor Magne Skodvin (13.6.69) og Hans S. Jacobsen (2.7.69) kan jeg kanskje få lov til å summere opp dokumentasjonen og andre fakta som angår stridspunktet: alminnelig mobilisering (eller på annen måte) 9.4.40, en sak som ble ventilert i Morgenbladet så tidlig som 5.7.49 av overlege Johan Scharffenberg og 23.4.69 av oberst O. Munthe-Kaas sen.

1. Omtrent klokken 0400 9.4.40 noterte oberst A. F. Munthe i Gene-

(Forts. side 6)

Først tre dage efter at tyskerne hadde besatt alle nøkkelpunkter skulle regjeringens delvise, hemmelige mobilisering effektueres.

Har USA og Sovjet delt verden?

Og overskygger stormaktsinteressene de ideologiske?

Jahn Otto Johansen:
HVA VIL SOVJET?
Cappelen.

Kringkastingsens Jahn Otto Johansen er sannelig en ivrig tjener i den røde urtegård og han er både klok og kunnskapsrik, så han er nok en verdifull brikke i ustvedtenes spill.

Johansen unnlater sjelden en anledning til å slå et, om enn riktignok forsiktig, slag for den store broder i øst. Han kan også servere litt klander når situasjonen gjør det nødvendig, som i tilfellet Tsjekkoslovakia, men strør alltid sukker på slik at vekt-skålen til syvende og sist vipper den riktige veien.

Hans nye bok «Hva vil Sovjet?» synes vi ellers er interessant og leseverdige. Han vet meget om Sovjet og han har mange sunde og riktige meninger om denne store imperialistiske makt, som den amerikanske propaganda har laget en slik karikatur av at den egentlig burde ha gått under for lengst. Men Sovjet består og viser ikke tegn til sammenbrudd. En får vel si snarere tvertimot.

Og hemmeligheten er naturligvis den at Sovjet og USA er to tjuer på samme marked. De er begge imperialistiske stormakter, riktignok med hver sin ideologi, men til syvende og sist teller ideologiene bare som pynt på kransekaken.

Det er igrunnen dette Jahn Otto Johansen slår fast i sin bok. Det er Sovjets stormaktsinteresser som er de dominerende og som bestemmer dets utenrikspolitikk. Og det gjelder ikke bare dagens Sovjetsamvelde, men også Stalins, sier forfatteren, som erklærer at han vil «slå et slag for rehabiliteringen av utenriks- og sikkerhetspolitikeren Josef Stalin — —» Og han fortsetter:

«I hovedsaken var Stalins utenrikspolitikk en serie av rasjonelle reaksjoner på skiftende situasjoner i internasjonal politikk. Særlig reagerte Stalin vakt-somt og rasjonelt på skiftninger i maktbalansen og på alt han mente truet Sovjet-Unionens vitale sikkerhetsinteresser. Om det ikke hadde vært kommunisten Stalin, men en russisk tsar som hadde hatt ansvaret for utformingen av utenriks- og sikkerhetspolitikken siden 1920-årene, er det lite trolig at resultatet hadde vært vesentlig annerledes, selv med de forbehold man må ta for ideologi og den internasjonale kommunistiske bevegelse.»

Naturligvis er dette riktig. Men en må ha lov til å spørre hvorfor en ikke vil og skal bedømme sikkerhets- og utenrikspolitikken til Hitler på samme måte. Også hans politikk ble drevet ut fra hensynet til det han så som landets vitale sikkerhetsinteresser. Da snakker vi, som Johansen understreker at han gjør, om utenriks- og ikke innenrikspolitikken.

Ellers kommer forfatteren inn på en rekke spørsmål av den aller største interesse i dagens situasjon, bl. a. forholdet mellom Sovjet og Kina. Og her legger han frem det originale synspunkt at Kinas ledere som vanligvis fremstilles — og fremstiller seg selv — som stalintro, i virkeligheten slett ikke er stalinister. Stalin var ingen venn av Kina og satset på Maos motstander. Det som er kjennetegnet på Kina av i dag, sier Johansen, er fremmedhatet. Og det er naturligvis også riktig. Det er bare det undergangsviede Vesten som ikke forstår at det er en rasekrig i ordets aller mest bokstavelige betydning, og ikke en ideologisk krig, som allerede avtegner seg truende i horisonten.

Ellers er forfatteren også klar over det vi flere ganger har pekt på i FOLK OG LAND, at det foregår et ganske intimt samarbeide mellom de to dominerende verdensmakter som har delt verden mellom seg. En må ikke la seg narre av propagandaen om den såkalte kalde krig. For intet av det som tilsynelatende skjer overraskende er så overraskende bak kulissene. Muren i Berlin ble reist med USA's stilltende samtykke, juntaen i Hellas rettet mot kommunismen ble akseptert av Sovjet fordi det var USA's «interessesfære». Da Krutsjov slo ned oppstanden i Ungarn skjedde det uten inn gripen fra USA fordi det gjaldt russisk «interesseområde». Slik var det også i Tsjekkoslovakia. Og når det gjelder Vietnam, så har Sovjet ikke slått et slag for dette kommunistland uten med ord og fraser. Som er like billige som USA's når det gjelder Tsjekkoslovakia.

Men for Europa er det riktignok noe trist når forfatteren med rette peker på Bismarcks ord: «Den som behersker Böhmen, behersker Europa.» Hvilket forøvrig også gir noe av forklaringen på hvorfor Hitler måtte sørge for at Böhmen ikke falt i motstandernes hender.

Hjelp oss å hjelpe!

I likhet med tidligere år vender Hjelpeorganisasjonen for krigsskadede frontkjemper og falnes etterlatte seg til dette blads lesere med anmodning om økonomisk støtte.

Behovet for hjelp og støtte til våre krigsinvalid er stort. Det dreier seg om behov både økonomisk og på annen måte. Skadene er av så vel fysisk som psykisk art.

Vår organisasjon har takket være den offervilje ikke minst dette blads lesere har vist, vært istand til å yte en beskjeden hjelp til våre krigsinvalid i form av direkte økonomisk hjelp, formidling av slik støtte og hjelp og veiledning ellers.

Vi vet at det gjøres de største anstrengelser for å imøtekomme de særskilte behov for hjelp og støtte krigsinvalidenes problemer reiser også her i landet. På grunn av forhold vi alle kjenner til, står imidlertid våre krigsinvalid utenfor de særskilte tiltak som landets myndigheter har truffet til beste for krigsinvalid. Våre krigsinvalid kommer imidlertid inn under de alminnelige bestemmelser i folketryktdloven.

I samarbeid med Norges Røde Kors har vi oppnådd en meget beskjeden støtte til

Dette hemmelige samarbeide om å beherske verden forhindrer ellers ikke at de to på mange måter er ute etter å mele sin egen kake der hvor forholdene ennå er uklare og hvor de ser sitt snitt til å spille den annen verdensmakt et puss.

Når det gjelder Midt-Østen, så er situasjonen uklar. Forfatteren spør om hva det var som fikk «den anti-sionistiske og anti-semittiske Stalin til å støtte en jødisk statsdannelse.» Og han antyder flere motiver. Han kan ha sett på Israel som en mulig forbundsfelle fordi det dengang var blitt et bittert fiendskap mellom israelerne og datidens ledende makt i Midt-Østen, Storbritannia og fordi den sosiale og økonomiske struktur i den nye stat hadde visse sosialistiske trekk. Viktigst var vel kanskje dette at den britiske innflytelse i Midt-Østen ville bli redusert og at opprettelsen av staten Israel ville gjøre britene mislikt både av jødene og av araberne.

Også når det gjelder Sovjet og Norden har forfatteren leseverdige betraktninger, men noe skal vi jo overlate til eventuelle lesere av boken også. S.

Stortinget avsløres i Kjell Arnljot Wigs nye bok

Men hvorfor oppdager ikke mannen som vil råde bot på urett, landssvikoppgjøret?

Kjell Arnljot Wig:
DET SKJULTE NORGE.
Cappelen.

Da Wig — var det ikke ifjor? — sendte ut en slags kriminalroman, så kan vi ikke si annet enn vi ble nok så skuffet. En er jo blitt vant til å vente seg noe ekstraordinært av denne Fjernsynets arrogante, men treffsikre Åpen Post-mann, og så serverte han det gamle drøvtyggede stoffet om den onde tyske lege fra konsentrasjonsleiren i full sving igjen uten at Wiesenthal hadde oppdaget ham.

I år beveger han seg på andre områder og her tror vi nok han vil engasjere folk mere. Ikke minst vil hans avkleddning av stortingsrepresentantene og partistyreveldet vekke interesse. Riktignok oppgir han ikke den statsråd og de stortingsmenn han har fått opplysningene av — de ville jo ikke være norske partipolitikere hvis de våget å stå frem åpent og ta et ansvar — men vi får vel tro ham på hans ord om at kildene virkelig eksisterer og at han har

de aller hardest rammede fra Tysk Røde Kors.

Behovet for hjelpetiltak er imidlertid i høy grad til stede og vi kan bare konstatere at det er så alt, alt for lite vi har maktet å utføre. Det er pengemidler det står på.

Av denne grunn appellerer vi til dette blads lesere. Det dreier seg ikke om en anmodning om noen form for almisser, men rett og slett om å vise solidaritet og menneskelig ansvar overfor dem som ble hardest rammet og må bære på skader i form av invaliditet så lenge de lever.

Hjelp oss derfor ved å bruke vedlagte postgiroblankett. Ethvert beløp, stort eller lite, mottas med takk.

Oslo, 20. nov. 1969.

Eivind Saxlund

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — *Kristne Venner* møtes den første fredag hver måned i Collets gate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapeleg samvær.

Møtetid kl. 19.30.

samtalene på bånd.

Det hender rett som det er at folk skriver til Forbundet for Sosial Oppreisning og oppfordrer det til å henvende seg til Stortinget om «retts»oppgjøret. Akkurat som om Forbundet har gjort annet enn å rette henvendelser i øst og vest, ikke minst til Stortinget — uten resultat. De enkelte stortingsmenn kan være velviljen selv på tomannshånd og ikke minst før de er valgt eller gjenvalgt og er fulle av fagre løfter. Men når Stortinget opptrer som samlet kollegium er resultatet alltid niks og null.

En forstår kanskje bedre hvorfor etter å ha lest Wigs bok. Stortingsrepresentantene er nemlig først og fremst helt ute av stand til å sette seg inn i de saker som forelegges dem. Det er faktisk umulig. Skulle de lese alle dokumentene og henvendelsene, så ville det svare til å lese to velvoksne bøker pr. dag, foruten å lire av seg talemåtene.

Riktignok er det ikke så forståelig at de ikke holder sine løfter. Men også det er det en slags forklaring på. De lærer hurtig å være «snill gutt» og boken forteller hva det vederfares den som ikke vil danse etter partistyrene pipe. Også disse «folkets kårne» har sine små ærgjerigheter. De skal gjenvelges og de skal opptjene seg pensjoner. De skal også til syvende og sist ha seg en stilling som politisk bein og belønning. Så de må lære «det politiske spill.»

Og det er: «At du er nødt til å tute med det parti du er valgt for. — Hvis gruppen skal være sterk, må det ikke bli for mange avvikende meninger. Og hvis du selv skal komme noen vei, må du kutte ut en god del av dine egne. Så blir det til at mye av den første begeistring dør bort. Det er klart.»

Men det hender riktignok imellom at noen høyreiste folk sier takk for seg frivillig etter én periode.

Det er som sagt Kjell Arnljot Wig som skriver dette i sin bok og som hevder at han har stortingsmenn som kilde for det han skriver.

Men han må riktignok ikke røbe at de har sagt det!

En må bli full av beundring ved dette lille gløtt inn i det parlamentariske demokratis aller helligste. Her åpner sannelig Tingets Hall

(Forts. side 3)

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSON, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Sjøfolkene som ble borte

Striden om Nortraships hemmelige fond går lystig videre og det later til at myndighetene fremdeles ikke vil gi slipp på de penger som rettelig tilkommer de norske sjøfolk som dels tvunget og dels frivillig hadde den dobbelte oppgave å skaffe midler til eksilfolkene og å bringe forsyninger til England.

Vi synes det er endog usedvanlig tarvelig å legge beslag på sjøfolkene penger slik det har vært gjort, for den innsats de gjorde var sannelig ingen lek. Imidlertid har saken også en annen side som er av spesiell betydning for vårt syn på Norges stilling etter juni 1940.

Bakgrunnen for Nortraships hemmelige fond var som kjent den at ettersom England var i krig fikk de britiske sjøfolk som gjorde en innsats for sitt krigførende land intet tillegg i hyrene, intet krigsrisikotillegg. Da så eksilfolkene fra Norge slo seg ned i England og etablerte seg med Nortraship som melkeku var de britiske myndigheter misfornøyd med dette at de norske sjøfolk som arbeidet for Nortraship ikke skulle ha samme vilkår som de britiske. De norske hadde, som rimelig kan være da Norge ikke var noen krigførende stat, et ekstra krigsrisikotillegg fordi de uten selv å være i krig var utsatt for krigsrisiko.

Dette bragte naturligvis eksilregjeringen i store vanskeligheter. Det var jo en sørgelig kjennsgjerning at Norge som stat hadde avsluttet krigen med våpenstillstandsavtalen i Trondheim og sjøfolkene kunne derfor som uengasjerte privatfolk med rette gjøre krav på høyere hyrer enn de britiske som var i krig. På den annen side levet jo eksilfolkene på Englands nåde og kunne ikke uten videre avvise de britiske krav om at de da også fikk dele den britiske befolknings kår.

Efter vanskelige forhandlinger kom man da frem til en ordning som var akseptabel for begge parter. Offisielt ble hyrene for de norske sjøfolk som seilte på den handelsflåte som var chartret av Storbritannia satt til det samme som for de britiske sjøfolk, noe som tilfredsstillet disse og avverget misnøye. Og de norske sjøfolk ble holdt skadesløse ved at hyrenedsettelsen bare var tilsynelatende. Det de ikke fikk utbetalt nå på grunn av forholdene, det ble avsatt til et hemmelig fond slik at hyrenedsettelsen når forholdene ble normale, kunne bli etterbetalt.

Striden nå skyldes at den norske stat i 1945 la sin klamme hånd på sjømennenes penger og hittil ikke har villet utbetale dem. Og bakgrunnen for dette er naturligvis at man på død og liv skal opprettholde løgner om den norske statskrigføring også etter at det i en traktat gikk ut av krigen. Og det ville ikke passe inn i dette mønstret at norske sjøfolk skulle ha andre betingelser enn sjøfolkene fra det England som var i krig. Og naturligvis har det norske rettsvesen opp til Høyesterett avsagt de nødvendige kjennelser for riktigheten av dette offisielle syn.

Det kan naturligvis ikke føre noen bak lyset. Affæren viser klart at eksilregjeringen på det tidspunkt da ordningen med sjøfolkene ble truffet var på det rene med at Norges statlige krig var slutt og at norske sjøfolk derfor måtte få andre betingelser enn de britiske. Krigsseilasen for England måtte nok de norske sjøfolk som befant seg i utenriksfart være med på enten de ville eller ikke, fordi de ikke kunne eksistere hvis de nektet, men denne tvang er naturligvis intet bevis for at seilasen var noe annet enn et privat foretagende av eksilfolkene. Det var den de levde av i utlendigheten.

«Krig i forkledning»

Herr Redaktør!

Jeg viser til Deres lederartikkel (15.4.) med tittel «Krig i forkledning» hvor det siteres fra meldingen til Aftenpostens Londonkorrespondent nylig om Marshal of the Royal Air Force, Lord William Sholto Douglas' død.

Som Forsberg sa: «Fra å være nyutdannet krigsflyver under den første verdenskrig, steg han i gradene til å bli øverstkommanderende for Storbritannias berømte 'Fighter Command'. Dette medførte at han også indirekte var øverste sjef for de to norske jager-skvadronene 331 og 332.»

Får jeg også lov til å peke på at Aftenpostens Harald Brynhildsen (8.11.) under omtalen av det såkalte «25 årsjubileum» for det norske flyvåpen, skrev — idet han siterte «Kaptein» (d.v.s. Flying-Officer) Ragnar Dogger fra Trondheim: «Vi var norske — tilhørte norske avdelinger. Men i kommandomessig henseende var vi underlagt RAF, det britiske flyvåpen.» (Mine uthevelser)

(Det var selvsagt også Annæus Schjødt jr. da han var i «Norway» avdeling av det britiske flyvåpen, uansett hva han måtte hevde i motsatt retning i dag.)

På samme måte skrev Brynhildsen i samme artikkel: «Marinens personell ble i Storbritannia ansett som tilhørende senior service» (d. v.s. British Royal Navy). (Uthevelsene er av meg.)

Det samme er tilfellet for den såkalte «norske brigade» i Britannia under krigen. Som Tove Diesen skrev i Aftenposten (1.7.): «Under krigen hadde general R. N. Stewart den norske brigade i Skotland under sin kommando.» (Uthevelsene er mine). Denne uttalelse dukket opp i Tove Diesens intervju med generalen i Overvalla hvor det ble meddelt at han hadde fisket laks de siste 12 år. (Han har et slott på vestkysten av Skotland og et hus i Edinburgh).

Aftenposten burde sannelig være mer forsiktig! Katte er ute av propagandasekken.

Som alle ærlige folk som studerer de norske «krigsanstrengelser» vet, så var de norske flyvere, sjøfolk og soldater i eksil frivillige i de

Og nå vil man altså ikke utbetale sjøfolkene som måtte sette livet inn, det de har krav på bare fordi løgner om Norges krig skal opprettholdes for enhver pris. Men slik er det: falsk slår sin egen herre på hals.

Gøteborgavis forklarer hvorfor «Blücher» ikke må heves!

Man er redd den inneholder «lister over samarbeidsvillige nordmenn.»

I sin bok av året omtaler TV's Kjell Arnljot Wig også den underlige affære med den senkede «Blücher» som ikke blir hevet trass i at det kan skje uten omkostninger for den norske stat. Det hele kan høres nokså uforståelig ut, men nå har Göteborg Handels- og Sjøfarts-Tidning tilsynelatende løst gåten. Bladet skriver at de norske myndigheter er så lite lystne på å heve fartøyet fordi det i et dokumentenskap ombord angivelig skal befinne seg papirer med navn på samarbeidsvillige nordmenn. Man antar at disse dokumenter ligger ombord i god behold. De kan bli brennbart stoff, skriver avisen.

Og det tror vi så gjerne, at det er brennbart stoff. Vi skulle nemlig anta at det ikke finnes mange — om noen — senere domfelte NS-folk blant navnene der. Men kanskje andre?

En uttalelse av den alltid beredte professor Skodvin — som iler til som brannmannskap — tyder iallfall på dette. Han sier bl. a. til AFTENPOSTEN at «De dokumenter som «Blücher» hadde med seg fra Tyskland, burde sjefen for infanteristyrken ombord, generalmajor Erwin Engelbrecht, ha kjent til noen timer før «Blücher» skulle ha vært i Oslo. Men da generalen, som kom seg uskadd i land, dukket opp i Oslo, kjente han jo ikke engang Vidkun Quislings navn.»

Kanskje han kjente andre navn som var rede til samarbeide da Quisling veltet spillet ved å gripe makten i strid med okkupasjonsmaktens ønsker? Som kjent rådet det en sterk antagonisme mellom Quisling og general

britiske væpnede styrker. De kunne ikke tjenestegjøre på annen måte da Kongen i statsråd sluttet avtale om «die gesamten» kapitulasjon, via Ruge og Roscher Nielsen i Trondheim 10.6.40, hvoretter Norge ikke kunne være «i krig» med Tyskland de jure eller de facto. Heller ikke kunne Norge være «alliert» og sitatene foran viser dette — som forlengst er erkjent av alle uten de som er blinde med vilje. Den offisielle tese at NS-medlemmer «må ha visst at Norge var i krig» og overensstemmende hermed var skyldige i «landssvik» burde derfor oppgis.

Ralph Hewins.

Engelbrecht, som holdt sin beskyttende hånd over bl. a. politimester Welhaven og hans medspillere i de første dager og som også senere hørte til Quislings uvenner.

Ellers benekter naturligvis bl. a. Fiskeridepartementet at det tas annet enn rent saklige hensyn når det gjelder «Blücher»-spørsmålet. Hva annet skulle det gjøre?

Rent bortsett fra dette er det åpenbart at det svenske blad nå som så ofte før vrøler når det gjelder norske forhold. Bladet skriver nemlig også at de papirer som skal ligge i den sunkne kryseren, inneholder navn på «hvilke høytstående personer, kongelige, regjeringsmedlemmer etc., som skulle tas til fange av hvem», samtidig som dokumentene sies å fortelle om hvilke nordmenn som skulle innsettes som Quislings medhjelpere og om hvordan den norske gullreserve skulle beslaglegges.

Man kan sammenligne med hva professor Skodvin innrømmer og med det ugjendrivelige historiske faktum at de invaderende ingen anelse hadde om at Quisling ville gripe makten og var høyst misfornøyd med at så skjedde.

Han sto vel kanskje ikke på listen?

S. O. S.

Finnes det noen, — mann el. kvinne, som kan hj. lands. maler med litt kapital, stort e. lite, alt er kjært.

Arb. under økonomisk vanskelige forh. Har gamle og nye frimerk., mange land, — mynter. T.bud. Eksp. anviser. —

Stortinget avsløres . . .

(Forts. fra side 2)

seg for den mest tungnemme.

I spesiell grad kommer forfatteren inn på den forgiftning av luft, vann og matvarer som uopphørlig finner sted i fremskrittets navn. Han gjorde jo også en meget verdifull innsats ved å ta dette emne opp i Åpen Post og det kan ikke sies for ofte at her er det virkelig fare på ferde.

Alt dette er både vel og bra. Men en må riktignok forbauses over at forfatteren, som så ivrig og grundig

(Forts. side 7)

Fremmedarbeidere nok en gang.

For en tid siden omtale vi hvilke problemer fremmedarbeiderne har skapt i Danmark. Der er immigrantene blitt så tallrike at de har begynt å bruke vold mot landets egne innbyggere i kampen om arbeidsplassene.

Nå har vi fått lignende forhold i vårt eget land.

For ikke lenge siden hadde en herværende dagsavis en reportasje om kampen mellom nordmenn og innvandrerne om arbeidsplassene. Konkurransen utarter seg ofte til livlige håndgemeng mellom de stridende parter.

Når man vet at antallet av nordafrikanere og asiater stiger for hver dag, og at disse ofte kan bære sitt eget morsmål, er det ikke noe rart i at der oppstår vanskeligheter. Dessuten er immigrantene helt ukjente med norske sæder og skikker.

Disse fremmedarbeiderne er nesten utelukkende ufaglærte og konkurrerer på like fot med nordmenn om arbeidsplassene. Når dertil kommer at tallet på arbeidssøkere er langt større enn ledige stillinger, skal man ikke undre seg over at nordmennene føler sin eksistens truet. Når våre landsmenn reagerer negativt på tilstrømmingen av utlendinger, er det helt naturlig og adekvat.

Vi ser det derfor nødvendig å rope et varsko mot videre innvandring.

FOR UNGDOMMEN

Red.: Halvard M. Paasche

Men nye slekter fødest der korp og daude gol
og nye heimar reiser seg av gruset,
og borni spring på tun att og tindrar i sol
og nye bjørker syng sin song kring huset.

Skal antall medlemsstater i Nato utvides?

Som følge av Israels angrep på araberstatene, ble Suezkanalen sperret for gjennomfart.

De skip som tidligere tok snarveien gjennom Middelhavet, må i dag dra rundt Afrika. Dette har medført øket behov for bunkrings- og reparasjonshavner i Syd-Afrika. Syd-Afrika inntar dermed en nøkkelposisjon for skipsfarten rundt Kapp Det gode Håp. Uten anledning til å anløpe de moderne havnene på Afrikas sydspiss, vill fraktfarten mellom Østen og Europa blitt ytterst vanskelig.

Nå er saken den at Sovjet viser økende interesse for dette område. Sovjetiske krigsskip patruljerer stadig i mellom Det indiske hav og Syd-Atlanteren. Dermed er trusselen mot den fri skipsfart rundt Afrika blitt større enn noen gang tidligere. Dette har ført til at Syd-Afrika med sine store og moderne havner er blitt en meget viktig strategisk faktor for forsvaret av Vesten.

Derfor er det røster, også utenfor Syd-Afrika, som tar til orde for at dette landet må innta sin naturlige plass i det vestlige forsvarsfellesskap, Nato.

Sett fra vår side skulle det ikke være noe iveien for at Syd-Afrika ble medlem av Nato, når pakten en gang er en realitet. De vestlige land har interesser som er i overensstemmelse med Syd-Afrikas, først og fremst å bekjempe kommunismens utbredelse.

Svensk flygeneral går i protest.

Riktignok har vi vært vant til litt av hvert fra venstre-radikalt hold også her i Norge, men ennå har ingen statstjenestemann søkt om avskjed på grunn av de kommunistiske provokasjoner.

I Sverige derimot, hvor de anarkistiske elementene opererer på regjeringsplanet, har flygeneralen Claes Henrik Nordenskiöld gitt uttrykk for at han akter å fra tre sin stilling som stabssjef i det svenske flyvåpen i pro-

test mot regjeringens utenriks- og forsvarspolitik. Nordenskiöld påpeker bl. a. at det aldri i fredstid har eksistert så sterke væpnede styrker i Sveriges umiddelbare nærhet, samtidig som det i Sverige er en tendens til å trekke optimistiske sikkerhetspolitiske konklusjoner som utelukker de faktiske farer for væpnede konflikter.

Vi har lenge ventet på en protest fra offisershold imot den foruroligende svenske utenrikspolitikken. Men det spørs om ikke reaksjonen er kommet for sent. «Adels-sosialisten» Palme har alle tråder i sin hånd og det er dessverre intet som tyder på at han akter å legge om sin østorienterte eventyrpolitikk. Tro om ikke denne Palme med sin vulgær-machia-vellisme snart får seg en nesestyver?

A.T.

Latinen avskaffes.

Det er med glede vi kan opplyse at obligatorisk latin for cand.mag.-graden er blitt

avskaffet av Det historisk-filosofiske fakultetsråd i høst. Latinstudiet har lenge vært en byrde for filologistudentene og de aller fleste har sett på latin som en levning uten praktisk betydning for studiet av filologiske fag.

Til nå har studietiden blitt forlenget med tre semestre for alle som ville ta cand. mag.-eksamen, uten hensyn til om latinen har vært til fordel for fagkretsen eller ikke. Nå gjenstår det å bli kvitt bokspråket for cand. philol.-graden, noe som var på nippet til å lykkes ved samme fakultetsrådsmøte.

Andenæs ny rektor ved Oslo Universitet.

Det har vært avholdt valg på ny rektor ved universitetet i Oslo. Der var to kandidater som stilte, professor Johs. Andenæs, såkalt konservativ, og professor Bastiansen, radikal.

Man skal ikke legge så stor vekt på de konservative ideer Andenæs forfekter, noe hans positive syn på Brodal-komiteens innstilling klart tyder på.

Utvalget som er blitt nedsett for å utrede studentenes grad av representasjon i universitetsorganer, kalt Brodal-komiteen, går inn for en studentrepresentasjon på 30 %. Denne prosentsats blir av radikalerne karakterisert som utilstrekkelig, men er

(Forts. side 8)

Slik kom Hitler til makten

Vi frisker opp litt som synes glemt i dag.

På bakgrunn av alt det som er servert i skolebøker, i presse og kringkasting gjennom de siste 25 år kan det forekomme spesielt ungdommen utrolig at Hitler kunne komme til makten i et Tyskland hvor så å si alle i dag synes å ha glemt fortiden. Det kan derfor være grunn til å gi en mere nøktern beretning om det som virkelig skjedde i Tyskland fra Versailles til Hitlers maktovertagelse.

III.

Da Kahr, Lossow og Seisser kom tilbake til sine kontorer var sneballen allerede begynt å rulle: troppene var alarmert om kupet.

Da snudde de tre menn om for annen gang i løpet av denne ene natten. Kl. 2.30 om morgenen sendte de ut den telegrafiske meddelelse om at deres samtykke var avtunget dem med makt og derfor var ugyldig.

«Opprørerne blir skutt», skrek general Lossow i vanvittig raseri natten mellom 8. og 9. november. Dette er typisk for situasjonen. Kahr,

Lossow og Seisser flyktet fra ansvaret for den revolusjon som Hitler hadde villet tvinge dem med i, tilbake til de trygge lovlige forskrifter uten problemer.

Fordi embetsmennene i det gamle monarkiske styre var uskikket til den ledelse som de gjorde krav på, og fordi «soldaten» som bar den nye lov i seg selv, ennå ikke hadde den avgjørende myndighet — må man forklare seg den 9. november 1923. Det forferdelige i at revolusjonens soldater falt for samfunnsordenens sol-

dater, var bare følgen av dette.

Den 9. november gikk toget fra Bürgerbräu gjennom Münchens gater, ført av Hitler og Ludendorff. Ved Ludwigsbrücke støtte det for første gang på en politisperring. Politiet gjorde seg ferdig til å skyte. «Holdt! Ludendorff og Hitler her.» Da åpnet sperringen seg til begge sider. I Residenzstrasse var det nok en politisperring. «Heil. Skyt ikke. Dere vil da ikke skyte på Ludendorff.» Igjen åpnet sperringen seg. Så kom toget opp på høyden ved Feldherrnhalle.

Da kom det fra Teatinerkirken en mengde landspoliti i stormskritt. De som marsjerte bakerst i toget og mengden som begeistret fulgte, merket det ikke. De sang videre: «O Deutschland hoch in Ehren — — —»

Ulrich Graf, Adolf Hitlers personlige adjutant, så geværerne i anlegg like foran seg. Han sprang frem foran Hitler, pekte mot Ludendorff og ropte: «Ludendorff! Dere vil da ikke skyte generalen?»

I samme øyeblikk smalt det. Stygt såret falt Graf sammen. Bak ham ble Adolf Hitler revet overende av dr. Scheubener-Richter, som sank død sammen. Til høyre for ham slepte kaptein Göring seg bortover mot Den Bayerske Løve ved Residenzapoteket. I forgrunnen så man general Ludendorff gå tvers gjennom ildlinjen med blikket rettet stivt fremover.

Ti år senere, ved nyttår 1934, skrev kansleren Adolf Hitler et brev til den preussiske statsminister Herman Göring. I dette mintes han november 1923: «Det var den hårde nødvendighet som tvang oss til handling, og et klokt forsyn som den gang nektet oss seieren.»

Store ord og dyp forståelse. Det viste seg senere. Var forsøket den 9. november 1923 lyktes, ville det mere ha vært et nasjonalt statskupp enn en nasjonal-sosialistisk revolusjon. Først katastrofen i 1923 tvang den nasjonalsosialistiske bevegelse til å strekke sine røtter dypt ned i den tyske jord.

I det stormfulle år 1923 hadde Hitler villet bygge det riket som han hadde drømt om med ett eneste fremstøt — etter Mussolinis metode med en «marsj mot Rom».

Selv om sjefen for den tyske Wehrmacht var Ebert, og Hitlers forbundsfelle var general Ludendorff, så var troppenes disiplin ikke rokket av den nasjonale revolusjon. Denne opplevelse og denne erfaring ble avgjørende for Hitlers annen kampperiode.

I 1925 ble generalfeltmarskalk von Hindenburg president for Weimarrpublikken. Med denne keiserlige soldat, som for de brede lag representerte opplevelsen av verdenskrigen, fikk Weimarrpublikken for første gang en moralsk autoritet i ryggen. Dermed var det blitt umulig å styrte Weimarrstaten ulovlig og med makt. Det ble da bare den mulighet igjen å overvinne den med lovlige midler.

Det store spørsmål i annet avsnitt av den nasjonalsosialistiske bevegelses historie (Forts. side 8)

Eidsvoldssøylen må ikke reises for den er fascistisk!

Skriver DAGBLADET, som kaller den en hirdsøyle.

Men Bildende Kunstnere erklærer at søylen må reises.

Så går striden om professor Rasmussens Eidsvoldssøyle videre i skyggen av en minneutstilling som har vært holdt i Kunstneres Hus i Oslo med utstilling av blant annet ferdige deler av søylen. Stortingspresidenten sier at det nå må treffes en avgjørelse med hensyn til reisingen på Eidsvoldsplass og peker på at det kunstnerisk sett ikke kan reises noen innvendig mot det. Han sa også at en av årsakene til uenigheten om hvorvidt søylen skal reises «er at Rasmussen ble medlem av NS og fikk dom for dette forhold.»

DAGBLADET som ellers kjemper så iherdig for kunstens frihet og uavhengighet av politiske hensyn, vrir seg tydelig når det gjelder fortsatt å motarbeide reisingen av søylen. Det anføres alle andre argumenter enn akkurat den som for bladet sikkerlig er avgjørende: at Rasmussen som stortingspresident sier var medlem av NS. Og slike kunstnere skal som kjent diskrimineres evig — bortsett fra Hamsun da som er for stor også ute i verden til at det kan praktiseres.

Og det er utrolig hva man kan lese om saken i dette kulturorgan. Bl. a. vet Arne Eggum å fortelle at hele søylen er fascistisk! For bare hør:

«Begrep som Føreren med sin Hird og Folket, lest med fascistiske øyne, er blitt innholdet i denne søylen — — Den prustende hesten, de stramme tøylene (!) og den framstrakte hånden med sverdet i det nyutformede herskerbilde, og germaniseringen (!) av ansikstrekene i høvdingrekken — — gir oss et bilde av en mer aktivisert fascisme. Den fascistiske vikingromantikk (!) som Eidsvoldssøylen i sin endelige utforming uttrykker kunne i norsk dagligtale kalles hirdsøyle. Om denne søylen er et sikkert: hadde den blitt reist under krigen — — så ville den blitt revet før Hans Majestet satte sin fot på norsk jord 7. juni 1945.»

Og det skal bladet få oss til å tro! Vi minner om Snorre-bautaen og Stiklestadutformingen. For også disse steinarbeider var fascistiske!

Skal det da aldri bli slutt på vrøvlet i dette land? Det er forresten tegn som tyder på at folk flest nå begynner å bli lei av de gamle slagordene og hetsen fra verdenskrigens tid. I et leserbrev i AFTENPOSTEN finner vi således et innlegg som vi synes setter tingene på sin rette plass. Det er skrevet av Berit M. Johannessen, som bl. a. anfører at saken om reising synes klinkende

DAGBLADET gjengir et ansikt fra søylen og grasser over hvor «germansk» det er. «Som man ser helt likt med de man finner i tysk og italiensk «kunst» fra fascistens tid.» Ja, er det ikke fælt!

Professor Langfeldt får motbør

Advokat Annæus Schjødt taler for sin syke mor og fabler fortsatt om Quislings «ufattelige maktbegjær».

Overlege Leikvam fastholder sin erklæring dengang og hevder at intet tydet på sinnssykdom eller svekkede sjelsevner.

Overlege Leikvam fastholder: Ikke sinnssyk — ikke svekkede sjelsevner!

klar med stortingsbevilgning så å si gitt på forhånd.

«Eller — er den ikke det? Ønsker kanskje Det Norske Storting 1969/70 å stille seg i klasse med de stater og systemer som fradømmer kunstnere og vitenskapsmenn deres verdi, fordi deres politiske oppfatning ikke er i samklang med Systemets? Ønsker det norske storting virkelig det? I så fall vil det gå over i historien som den forsamling som gjerne satte fingeren på diskriminering i andre land, men som holdt begge hendene for øynene når det gjaldt å skue eget sneversyn.»

Vi skal ikke kunne svare på hva Stortinget vil gjøre med saken, men vi har våre bange anelser.

På den annen side noterer vi at Bildende Kunstneres Styre enstemmig har rettet en henstilling til Stortinget om at Wilhelm Rasmussens Eidsvoldssøyle bør fullføres og reises. Og det burde vel telle som kunstnerisk garanti?

Tiden vil vise etter hvilke kriterier det drives kulturpolitikk i dette land.

Og når alt kommer til alt: hvorfor foreslår ikke de moderne venstreradikale kulturforkjempere Vigelandanlegget sprengt i luften? Det må da være både germansk og fascistisk selvom vikingene mangler. Og Vigeland var kanskje heller ikke så bra jøssing som han burde ha vært? Og selv DAGBLADET hadde kanskje sine svake stunder i den første tid før det lot seg stanse — dengang det spilte ball i hatt med Presseabteilungs Moser. For ikke å snakke om etterpå da det trykket NORSK ARBEIDSLIV via mellommenn.

Professor Langfeldts bok som vi omtalte i forrige nummer har som rimelig kan være vakt stor bestyrelse i kretser som var implisert i den såkalte rettssak mot Quisling da han ble dømt til døden og derefter henrettet. Det er tydelig at det er mange som går rundt med dårlig samvittighet og derfor reagerer surt nå.

Først og fremst gjelder dette naturligvis aktor i saken, høyesterettsadvokat Annæus Schjødt sen. som i en uttalelse til DAGBLADET indignert spør hvorfor professor Langfeldt kommer med sin påstand om Quislings sinnslidelser nå «da det jo under alle omstendigheter er for seint å gjøre noe». Og det er jo et naturlig spørsmål som vi iallfall kan antyde én løsning på. Quisling er jo på så mange måter blitt rehabilitert i bøker og skrifter i den senere tid og interessen for hans liv og skjebne har vært så stigende at det nok kan tenkes at noen ønsker at det nå — da det kan skje uten konsekvenser for «rettergangen» — kastes iallfall det smuss over hans minne som historisk personlighet at han var mere eller mindre skjør.

Men selv om mange nok kan ønske dette for «den gode saks skyld», så er det naturlig at folk som Annæus Schjødt ikke liker å bli sittende igjen alene med hele ansvaret. Det er også rime-

Også Nordhus vil ha et ord med i laget. Han var jo også i sin tid aktor i landssviksaker.

lig at de sakkyndige dengang, som virkelig kjente Quisling gjennom samtaler m. m. ikke stilltiende bøyer seg for professor Langfeldts forsinkede skrivebordsvurderinger av i dag, femogtyve år etterpå.

Men, advokat Schjødt har altså reagert surt. Og også denne gang er det naturligvis den Quisling han medvirket til å få livet av som han går løs på påny og bare i liten grad den Langfeldt som har gitt en slik karakteristik av landssvikoppgjøret som han har gjort i boken sin, selvom premissene i og for seg ikke er holdbare.

Advokat Schjødt sier bl. a. om sitt inntrykk av Quisling: — Det var ikke noe som helst ved ham som for en lekmann framstillet seg som sinnssykkelig. — Mitt hovedinntrykk av ham var at

(Forts. side 7)

Annæus Schjødt føler seg tråkket på tærne.

De norske krigsanstrengelser

(Forts. fra side 1)

- ralstaben at utenriksminister Halvdan Kohts påstand om (senere publisert i «Norway neutral and invaded») at «Regjeringen hadde besluttet full mobilisering» var «ukorrekt». Munthe la til: «To representanter for Regjeringen (Trygve Lie og forsvarsminister Birger Ljungberg) «innfant seg 9.4. klokken 3.45 om morgenen — på et tidspunkt da enhver ordnet mobilisering var teknisk umulig — på kommanderende generals kontor og gav ordre om den delvise og stilte mobilisering — pr. post!» (Scharffenberg 5.7.48).
2. «Som fagmilitære kunne de ikke sette likhetstegn mellom alminnelig og delvis mobilisering.» (Munthe-Kaas 23.4.60)
 3. T. K. Derry, halvoffisiell forfatter av «The Campaign in Norway» stadfestet i denne: «Regjeringens beslutning gikk ut på en delvis uproklamert mobilisering — innkallelse skulle skje pr. post, med tirsdag den 11.4. som den første dagen da troppene skulle samles — I et kort, tilfeldig intervju med utenriksministeren 7.30 om morgenen talte han om full mobilisering, men da de soldater dette angikk meldte seg, ventet man dem ikke.»
 4. Klokken 7.30 om morgenen stod massemedia til Regjeringens disposisjon, men ble ikke benyttet. Koht-intervjuet ble nesten totalt ignorert av pressen. Aftenpostens aftennummer (9.4.40) bragte bare to linjer om det. Radio-referatene var alle uoffisielle. I virkeligheten var ikke Regjeringen i forbindelse med nasjonen før den 10. om aftenen, da kom fremdeles ikke ett ord fra dem om «enten å slåss eller ikke slåss.»
 5. Forsvarssjef general Otto Ruge oppteignet i sin «Krigens Dagbok» (s. 350): «Noen offisiell ordre om full mobilisering gikk aldri ut. En slik ordre hadde forøvrig heller ikke på langt nær kunnet gjen-

nomføres, slik som forholdene var.»

6. «Norway and the Second World War», som ble støttet og distribuert utenlands av UD (1966) sier: «Ministrene, som fremdeles levte i fredstidens behagelige politikk og diplomati, unnlot å utstede en helt klar ordre om øyeblikkelig og alminnelig mobilisering.»
7. Oslos politimester Kristian Welhaven overgav hovedstaden til tyskerne 9. april og eskorterte invasjonstroppene til sentrum etter ordre fra justisminister Terje Wold, som igjen hadde fått sine instruksjoner fra Regjeringen Nygaardsvold. (Aftenposten 27.4.65). Welhaven fikk også beskjed om å opprettholde kontakten med minister Kurt Bräuer ved den tyske legasjon.
8. Kong Haakon, Koht og andre regjeringsmedlemmer reiste til Elverum for å forhandle med Bräuer 10.4.40.
9. Kongen, stortingspresident C. J. Hambro, Koht og statsrådene Oscar Torp og Nils Hjelmtveit reiste inn i Sverige (11.—13. april), hvor den svenske regjering hindret dem i å opptre som norsk eksilregjering. (Svensk hvitbok 17.4.48)
10. Kongen og regjeringen Nygaardsvold flyktet så ad omveie til Molde. Noen ganger forkledd og uten kontakt med såvel nasjonen som vestmaktene. Lord Mountevans og Flying-officer Whitney Straight ble sendt av Churchill for å forsøke å finne dem. De ankom Tromsø 2. mai og reiste derfra med et britisk krigsskip 7. juni.
11. 15. april. Biskop Berggrav dro inn i Nordmarka med en tysk fullmakt fra general Erwin Engelbrecht og eskortert av en uniformert tysk underoffiser for å overtale bevæpnede norske irregulære tropper til å overgi seg. Han ble utstyrt med en høyttaler og eskorte av Oslo-politiet ved Welhaven, etterat han hadde kon-

sultert høyesterett (h.r.justitiarius Paal Berg). Samme dag drev Berg, Welhaven og Berggrav ut den første Quisling-regjering og dannet Administrasjonsrådet. Og om kvelden appellerte Berggrav over radio for å få slutt på den sporadiske motstand. Alle disse hendelser er ikke blitt tatt i betraktning under rettsoppgjøret. Dessuten takket Berg Quisling offentlig for hans «patriotisme» (9.—15. april) skjønt sistnevnte hadde opphevet den delvise, postale «alminnelige mobilisering» i sin første tale i radioen. Så begynte Administrasjonsrådet å overvåke «det okkuperte området» under tyske auspicer.

12. I mellomtiden var de tyske militære og maritime sjef, general Engelbrecht og admiral Oskar Kunmetz, blitt fanget dryppende våte fra den sunkne Blücher og løslatt av 4. norske gardekompani klokken 18.30 9. april. (General Ole Berg i Morgenbladet 9.4.60). Neste dag installerte oberst Graff Wang slottsvakten på Hotel Continental, etterat Quisling hadde etablert sitt hovedkvarter der og annullert «alminnelig mobilisering» (H. Franklin Knudsen i «Jag var Quislings sekretärare») Og et kompani godt bevæpnede regulære norske tropper ble beordret av en høyere myndighet til å oppgi bakholdet som var lagt for luftattaché Spillers menn ved deres tilbakekomst fra Midtskogen, hvor de hadde mislykkes i å ta Kongen til fange.
13. Den kongelige norske legasjon i Berlin fortsatte å fungere inntil 19. april, da det ble klart at Administrasjonsrådet ikke var en virkelig «regjering» som tyskerne hadde trodd og som ikke var blitt offentlig benektet i Norge.
14. Tyskland erklærte ikke krig mot Norge før 26. april, da England og Frankrike hadde etablert brohoder langs vestkysten og det ble antatt at de norske væpnede styr-

ker muligens kunne samarbeide med dem (Inntil den dag var ingen tilsvarende erklæring avgitt av Regjeringen).

*

Jeg overlater til leseren å trekke sin slutning om hvorvidt Norge hadde gjennomført alminnelig mobilisering eller var på krigsfot 9. april — eller i virkeligheten først 26. april — som Undersøkel-seskommisjonen av 1948 (og professor Skodvin) fastholder.»

Jeg skal her styrke min dokumentasjon med ytterligere 4 punkter:

1. Utdrag fra dagboken til den daværende kirkeminister Nils Hjelmtveit, i Arbeiderbladet (18.10.69) sa: «Mobiliseringsordren ble aldri sendt ut» og «vedtakene ikke syns å være brakt fram til riktig adresse.» Og: «Kringkastingen ble holdt åpen hele natten» (8.—9.4.40), men «Generalstaben ikke hadde noen interesse av dette.» Han tilføyet at forsvarsminister Ljungberg ikke forlot Oslo med regjeringens ekstrapot kl. 0730 og at «Folk visste ikke — som Quisling — at en tysk invasjon var i gang» tidlig 9. april.
2. Den offisielle bok «Kongen av Norge» bind 3 (Aschehoug 1960) som bygget på dagboken til oberst N.R. Østgaard, daværende Kronprins Olavs adjutant, sier 19. april, da monark og ministre var i skjul på Sandbu i Gudbrandsdalen: «måtte de militære sjefer minne om at grunnen til hele misseren lå i alle de unnlatesessynder som var begått helt fram til en ugjenomførlig mobilisering med fienden i landet.» (Sikkert i Dagingen, Lillehammer, 8.10.60)
3. Generalmajor Liljedahl (Kristiansand) hørte i telefonen fra anti-luftforsvaret kl. 23.30 den 8.4.40 at Rauøy og Bolærne var «i kamp», men han kunne ikke finne ut med hvem, heller ikke kunne han få kontakt med Oslo. Så beordret han sine styrker til å mobilisere omgående på eget ansvar. Rogalandregimentet adlød. Kl. 0030 lykkedes det ham å få kontakt med Oslo og kl. 0200 fikk han ordre om å gi avbud til sin divisjon «overensstemmende med regjeringens vedtak om ikke å mobilisere.» («Aprildage-

ne 1940» av Trygve Wyl-ler, sidene 73—74, Stavanger 1959)

4. Den autoritative biografi av den pro-norske admiral Lord Mountevans, «Evans of the Broke» (Oxford University Press -63) sier om hans misjon for Churchill til den norske overkommando i nærheten av Lillehammer 20. april: «Ruge var nesten totalt uvitende om den militære situasjon.» Ja, Koht beskrev faktisk Ruges menn som «geriljasoldater» («Norge neutralt och överfallet», Stockholm 1942)

*

I den hensikt å stive opp sin sak faller Skodvin tilbake på Kohts ordsvindel: «Regjeringsmedlemmene meinte at dei hadde gått til ålmenn mobilisering.» Som om det å «meine» skulle være det same som å «beordre» eller «proklamere» alminnelig mobilisering og således faktisk sette nasjonen på krigsfot istedenfor tvilsomt teoretisk! Som Skodvin meget godt vet, så «mente» regjeringen i virkeligheten delvis mobilisering gjennom posten tre dager senere! Og selv dette erklærte Generalstaben tidlig 9. april å være «umulig», noe som ble gjentatt 19.4. (foran). «Er du helt gal?» protesterte Hatledal like overfor Ljungberg» (Morgenbladet 22.4.60)

Heller ikke er Kohts bemerkning i forbifarten om «mobilisering» — i et presseintervju da regjeringen flyktet med ekstrapot til Hamar kl. 0730 den 9.4. — gjengitt med to upåaktede linjer i aftenutgaven av AFTENPOSTEN og gjentatt uoffisielt av NRK kl. 0830 — det samme som en ordre eller en proklamasjon om å sette nasjonen på krigsfot. Hvis regjeringen virkelig hadde ment «alminnelig mobilisering», så var det ingen hindring for at forsvarsminister Ljungberg, som forble i Oslo, gikk til NRK kl. 0830 og sa dette til folket. NRK var blitt holdt åpen hele natten spesielt med sikte på et slikt formål. (Hjelmtveit).

Heller ikke er Ljungbergs ordre (0330) om «å innkalle 4 brigader» og de «mobiliseringsordrer, som gjekk ut mellom klokka 0400 og 0600 den 9. april — til 5 av dei seks norske divisjonane» (Skodvin) det samme som «alminnelig mobilisering». Ljungberg handlet for det første bare på grunnlag av en påstått regjerings-«mening». For det annet skulle denne «mening» først effektueres tre dager senere — nemlig alt for sent når Norge fra Narvik og sørover var erobret. Heller ikke, for det tredje, betød det faktum at

6. divisjon og andre enheter mobiliserte spontant i en viss utstrekning det samme som at «alminnelig mobilisering» var et faktum.

Hvis 24 000 til 38 000 soldater ble «mobilisert» på et vis, på papiret, slik Skodvin hevder, så betyr det fremdeles ikke «alminnelig mobilisering» eller at nasjonen ble satt «på krigsfot», i disse ords vanlige betydning.

Den slutning han utleder av sitt bevismateriale er overdreven og uberettiget og i strid med andre kjennsgjerninger, foruten med omfattende meningstilkjennegivelse av eksperter. Hans tese kan bare understøttes ved semantisk misbruk av ordet «mobilisering» — og det samme gjelder Koht.

I forbindelse med en nasjon som plutselig blir invadert betyr ordet normalt «alminnelig mobilisering» eller «å sette nasjonen på krigsfot», slik jeg brukte det i min bok, i Morgenbladet og FOLK OG LAND. (Derfor Kohts tamme «tolka» og «meinte» i Morgenbladet). Det var også slik eksperter som Munthe-Kaas, Hatledal og Østgaard oppfattet det.

Å innkalle de væpnede styrker hemmelig, delvis og gjennom posten om tre dager, når landet fra Narvik og sørover var tapt, betød ingen «mobilisering» eller «alminnelig mobilisering». Innkallelsen var rot — virvar eller rør — som Hambros «I saw it happen in Norway» anførte — slik det i alminnelighet medgis i Norge og Britannia — eller som jeg skrev i min bok: a «pretence» (komediespill).

For Skodvin å forsøke å forfremme denne situasjon til å være på krigsfot med Norge virkelig mobilisert og istand til å «føre krig», er verre enn «misvisande». Det er grunnlag for den offisielle norske forvrengning at «kampen varte fra 9. april 1940 til 8. mai 1945» (Hauge). Det var også det påfunn som ble brukt til å dømme Vidkun Quisling og 100 000 medlemmer av hans 13 år gamle bevegelse, Nasjonal Samling i 1945. (Bemerk Hagues semantiske misbruk av ordet «kamp»). Som «Boken om Vidkun Quisling» (Blix, 1940) sa, side 86: «Ikke engang i løpet av natten 9. april gav den ordre om mobilisering». Hans annullering av den såkalte «alminnelige mobilisering» i radioen senere på dagen var bare den humane og formelle erkjennelse av den selv-morderiske stilling regjeringen hadde bragt de væpnede styrker og hele folket i. Det var ikke «forræderi» fordi du ikke kan annullere en ordre som aldri har blitt gitt, heller ikke bidro han

Professor Langfeldt får motbør

(Forts. fra side 5)

mannen var grepet av et ufattelig maktbegjær. — —»

For den som har hatt det ringeste kjennskap til Quisling må dette fortone seg som det glade vanvidd. Nok følte jo Quisling at han hadde et kall og han lot seg naturligvis ikke fortrenge når det gjaldt å følge dette kallet som var knyttet til hans sterke fedrelandskjærlighet. Men Schjødts «maktbegjær» fantes det vel ikke annet av enn det general Ruge sa i sitt vitneprov, at Quisling ikke var ærgjerrig i annet enn god og normal betydning.

På spørsmålet om han var enig i at Quisling kan ha hatt varig svekkede sjelsevner (Langfeldts spesialitet) svarer han: «De sjelsevner man da måtte sikte til, måtte i såfall være hans manglende evne til kritiske motforestillinger», men det er det jo så mange som har. For egen regning vil vi gjerne spørre om hvorledes det står til med advokat Schjødts og hans feller når det gjelder kritiske motforestillinger i forbindelse med bedømmelsen av Quisling?

Om hvorledes Schjødt så på «retts»oppgjøret karakteriseres kanskje best av hans svar på spørsmålet om det ville ha endret hans påstand om dødsstraff hvis det var blitt påvist at Quisling hadde «slike svekkede sjelsevner»: «— Nei, det ville ikke ha endret min påstand det spor!» *

I en annen gate ligger som nevnt reaksjonen fra den oppnevnte sakkyndige dengang, bl. a. slik den frem-

eller noen av hans meningsfeller til den tyske seier.

Skodvin begår en klar og stor urett ved å støtte myten om «alminnelig mobilisering», og han gjør narr av historiske kjennsgjerninger.

Ikke i noen av de proklamasjoner som ble utstedt av Kongen og Nygaardsvoldregjeringen i «april dagene» ble mobilisering nevnt, langt mindre noen ordre om å slåss. For den påståtte «ordre» eksisterte bare i regjeringens «mening» og var «umulig». Å beordre «mobilisering» og ikke å slåss er meningsløst etter en invasjon.

Forsåvidt min befattning angår med denne gamle kontrovers, er saken avsluttet — som Morgenbladet erklærte etter Skodvins siste grøftegraveroppvisning i den avis.

(Fortsettes)

kommer i et intervju som ARBEIDERBLADET har hatt med overlege Jon Leikvam. Vi synes han setter tingene på sin rette plass og tillater oss derfor å gjengi det i sin helhet.

Overlege Leikvam innleder med å si at han fastholder den erklæring som han og avdøde overlege Lofthus forfattet i fellesskap.

«— Det er ikke kommet fram nye opplysninger som gir grunnlag for en annen konklusjon. Det er for tynt når Langfeldt nevner dette eksempel om at Quisling hadde søkt prestegjeldet i Fyresdal. Det var jo hans fars gamle prestegjeld, og tanken om å ansette ikke-prestlærde i slike stillinger var jo tatt opp på det første frivillige kirkemøtet i Oslo. Og dessuten: Quisling var vel i grunnen så «prestelærd» som noen.

— Tilbake til rettsaken i 1945. Tror De at man ville kommet fram til en annen konklusjon om en judisiell psykiatrisk observasjon var blitt gjennomført?

— Nei, jeg utelukker det. Både overlege Lofthus og jeg hadde flere samtaler med Quisling, og det var ingenting som tydet på at han var sinnssyk eller hadde varige svekkede sjelsevner. Hvis han skulle erklæres for sinnssyk så måtte vi sette opp helt nye grenser for hva som skiller sinnssyke fra unormale. I såfall er jeg ikke i tvil om at en del religiøse sekter måtte finne seg i å bli plassert i en annen bås, likeledes på det politiske området, ikke minst blant ungdommen.

— Men er det brudd på vanlig rettspraksis at dere ikke tillåter observasjon?

— På ingen måte. Det er svært vanlig. Påtalemyndigheten ber bare om en uttalelse. Hadde vi vært i tvil om spørsmålet, ville dette ha kommet fram i vår erklæring. Det var ikke vi som avgjorde spørsmålet om judisiell observasjon.

— Kom det den gangen fram noe krav i den retning som Langfeldt hevder?

— Ikke i retten, men det kom krav i form av henvendelser til riksadvokaten, aktor og forsvarer. Ingen på Quislings side trakk fram dette under rettsforhandlingene. Scharffenberg var kanskje noe i tvil om Quisling var sinnssyk på et tidligere tidspunkt, men ble enig med Lofthus og meg etter at han hadde hørt Quisling både i lagmannsretten og i høyesterett.

— Ville Quisling blitt underkastet judisiell observasjon i dag?

— Nei, det er uendret praksis på dette området. Det hender at uttalelsene fra de sakkyndige konkluderer med tvil, og at man

da foretar slik undersøkelse og finner at vedkommende er sinnssyk eller ikke. I vår henvendelse var det derimot ingen tvil i bedømmelsen.

— Ville han sloppet dødsstraff?

— Nei, det vil jeg sterkt benekte. Det er også hypotetisk så lenge jeg er overbevist om at man ikke kunne erklære Quisling sinnssyk. Dessuten: Langfeldts konklusjon om at han skulle ha mangelfullt utviklede og/eller varig svekkede sjelsevner er enda mindre sannsynlig enn at han var sinnssyk. Under rettsoppgjøret ble til og med imbesile henrettet, og så skulle man tro at Quisling ville sloppet!

— De erklærte i Høyesterett at hele Quislings holdning var paranoid betont. Hva legger De i uttrykket?

— Han var helt fra barn av sky, keitet, klosset, og følte seg tilsidesatt. Han måtte framheve seg ved hjelp av sin intelligens, og det hadde han ingen vanskeligheter med.

Han var en ener på alle felt, han likte å lese, hadde god forståelse og husket godt. Hans interesser omfattet så vel matematikk, religion som filosofi. Han oppnådde de beste karakterer både på Krigsskolen og Høyskolen, og uttalte at han ville nådd til topps på hvilket som helst felt, bortsett fra malerkunst. Og det tror jeg så gjerne.

— Kan man ved å aktualisere debatten om Quisling-saken, få fram noe helt nytt som kan gi andre konklusjoner?

— Nei, da fikk man i såfall snakke mer med dem som kjente Quisling, ikke bare forandre konklusjonene på et gammelt grunnlag, sier overlege Leikvam.»

Det er en lang rekke andre som også har gitt sitt besyv med. Mest rystende er kanskje det som opplyses i en artikkel av Sverre Hartmann i VG. Han beretter «at professor G. H. Monrad-Krohn overfor anmelderen i sin tid beklaget seg over at myndighetene ikke hadde oppfylt sitt tilsagn til ham om å la ham foreta en hjerneobduksjon av Quisling dersom Høyesterett stadfestet dødsdommen». Det var tydeligvis ingen i tvil om. Og slagsmålet om liket begynte altså allerede før saken var endelig avgjort ved retten! Det er vel også karakteristisk for det som foregikk dengang.

Advokat Nordhus er naturligvis også ute med kommentarer og han går hårdt i rette med professor Langfeldt som uttaler seg på adskillig spinklere grunnlag enn de sakkyndige fra dengang som han kritiserer.

Stortinget avsløres . . .

(Forts fra side 3)

gransker dette skjulte Norge, disse forurettede mennesker som ikke slipper til med sin berettigede klage i velferdssamfunnet og som ikke har noen å henvende seg til som kan ta seg av deres sak, at ikke denne forfatter har oppdaget det alvorlige problem som søkes skjult i Norge: landssvikoppgjøret — eller iallfall Fanebust-saken.

Er forklaringen også hos denne forfatter som så modig avslører Stortinget at det iallfall er ett tabu han ikke våger å røre ved?

Selv sier han at «Hvis man vil ha husfred, skal man ikke røre ved tabuer.» Og han fortsetter: «Her i Norge er det ett tabu som er særlig vanskelig å få bukt med, fordi det er helligere enn de andre tilsammen: Meningen hos dem som ikke liker å høre andres mening.»

Vi kan ikke se at Kjell Arnljot Wig selv er innstilt på å få bukt med det tabu som heter landssvikoppgjøret.

Og kan forklaringen på det være at han fremdeles ikke har klart å løsrive seg fra Göteborgsmiljøet under okkupasjonen? Har det han dengang presenterte i sin «norske spalte» merket ham for livet? Har miljøet blant rømlingene derborte preget hans tenkemåte for godt slik at han ikke ser urettsskogen for bare små urettstrær?

Wig nevner i sin bok at en (også anonym) overlege stilte spørsmålet:

«Kan man vente at folk som har gått femten, tyve år i samme miljø skal være innstilt på forandring, nytenkning?»

Man kan ikke det, mente han. Og det gjelder oss alle, mer eller mindre.»

Sørgelig at det også skal gjelde forfatteren. Hvis han mener alvor med å rydde opp i urett, så bør han iallfall forsøke å løsrive seg fra fastgrodde fordommer og søke et annet miljø med friskere luft.

Siegfried.

Han sier også hva rett og riktig er:

«Vi gjør også en alvorlig forsyndelse mot Quisling ved å foreta en nedvurdering av ham som han ikke fortjener, hvis vi nå lanserer teorier om hans mentaltilstand i form og uttrykk som sinnssykdom eller mangelfullt utviklede sjelsevner. La nå historikerne vurdere Quislings handlinger og handlingsmønstre. Men la oss ha såpass respekt for motstandere at vi unnlater å gjøre dem til et medisinsk kasus.» *

For Ungdommen

(Forts. fra side 4)

et betydelig skritt på veien mot et «demokratisk» universitet.

Hvordan den nye rektor i realiteten kommer til å stille seg til dette forslag når han tiltrer, er det vanskelig i dag å si, men radikalerne burde være tilfreds med valget.

Fanten koker spikersuppe.

Når bokflommen velter inn over oss hver høst, er der alltid flere forfattere som bringer til torvs skildringer av sin egen eller andres innsats for Norge under okkupasjonen. Det lukter lang vei av disse publisitetenes selvgodhet og forsøk på å glorifisere sin egen person. Man får inntrykk av, etter å ha lest bøkene, at 2. Verdenskrig hadde vært minst ett, om ikke flere år lenger, hvis ikke nettopp de hadde avgjort utfallet i 1945.

En av årets debutanter, kjemilektor Reidar Thomassen, var avskåret fra å gjøre noen innsats for Norges sak i nevnte tidsrom, da han i 1945 var bare ni år gammel. Men det forhindrer ikke at han vil komme med en skildring av «nazistisk mentalitet» i sin bok «Konfrontasjonen».

I et intervju med Dagbladet den 10.10. d.å., beretter romanforfatteren om hvor opptatt han har vært av «nazismen» siden krigen sluttet. Han påpeker at folk helst vil glemme det som skjedde, men det er fullstendig galt, eneste måten å forhindre at slikt skjer på nytt, er å lære av historien. Forfatteren løfter sin pekefinger på skolemesteraktig måte for å understreke at vi ikke må glemme hvilke uhyrligheter «nazistene» gjorde seg skyld i. Hetsens ild må stadig få nye tilførsler for ikke å brenne ut, en parole de gode demokrater lever opp til.

Slik kom Hitler . . .

(Forts. fra side 4)

var altså dette: var det mulig å ødelegge det parlamentariske demokrati med demokratiske metoder?

I og for seg var det jo tenkelig at et parti, som i 10 år hadde brukt massedemokratiets metoder, også skulle kunne rammes av massepsykose innenfra. Når dette ikke skjedde, skyldtes det Adolf Hitler og det førerprinsipp som han representerte.

Demagogen lar seg lett lede av massen. Hitler ledet

JØDENE OG NEGRENE

gjenvälgte Lindsay til borgermester i New York. Han ble vraket på det republikanske partis nominasjonsmøte, men stillet som kandidat for de liberale. Hans to motstandere var vel nærmest konservative begge to og representerte også et hvitt synspunkt i rasestriden. Lindsay, som fikk omtrent alle stemmene fra de fargede og fra jødene — de siste teller bortimot 1 million — fikk 42 % av stemmene, mens hans to motstandere tilsammen altså fikk 58 %. Det er slikt som kalles demokrati. Norsk presse og kringkasting kunne knapt styre sin glede over valget. Vi merket oss ellers at da Fjernsynets korrespondent i USA, Lagesen, fortalte om dette lykkelige valg, sa han at jødene hadde gitt Lindsay

massen og støpte den om til et folk. Slik som hans nasjonalisme løste fedrelandstanken fra de borgerlige klassefordommers kvelertak, skulle også hans sosialisme heve den sosiale streben oppad og ut fra proletarenes misunnelige fornedrelse. Marxismen ville slippe massen til for å ødelegge enhver elite, enhver velstand og enhver kultur, for å gjøre alle like. Hitler derimot viste den arbeidende masse veien oppover. Den fattigste blant folket, sa han i en tale i Braunschweig høsten 1931, kan være en aspirant til nasjonens adel.

Hitler ville at den nasjonalsosialistiske bevegelse skulle være en oppdragelsesskole. Fra dypet av folkesjelen skulle det falske demokratiske ånd og den internasjonale rotløshet overvinnest innenfra, mens det ytre skall av systemet ennå sto. Fra dypet av folkesjelen og uten alle materielle maktmidler skulle bevegelsen danne den nye stat.

Lenge før Hitler ble kansler hadde han grunnlagt en ny statsfølelse i det tyske folk. 30. januar 1933 var bare den dag da den hemmelige stat, som han hadde bygget på i mange år, ble en offisiell stat, hvor et slags folkekongedømme, som hadde vokset seg frem av egen kraft, fikk offentlig anerkjennelse i tradisjonen.

Da Adolf Hitler kom tilbake fra fengslet i festningen Landsberg i desember 1924 fant han bare en ruinhaug. Men frem fra den vokste likevel et rike.

(Fortsettes)

sin stemme trass i dennes konflikt med lærerne for noen tid siden. Og han la til: «De fleste lærere i New York er jøder.» Så der har nok zion nidkjære voktere!

«FREMMEDEARBEIDERNE»

Det later til at ikke bare lektor Hoaas nå beskjeftiger seg med flommen av såkalte «fremmedarbeidere» som brer seg inn over Norden og som hittil har vært akseptert i den hensikt stadig å øke produksjonen og den falske levestandard. Disse fremmedarbeidere er når alt kommer til alt et grovt eksempel på rasediskriminering i det skjulte, idet de anvendes til det dårligst betalte og minst ettertraktede arbeide, som oppvaskere i restauranter, skopussere o.l. Nøyaktig som med negrene i USA. Men så har de da heller ikke kvalifikasjoner til å utføre annet arbeide. Hensikten med denne import av ufaglært arbeidskraft er å frigjøre nordmenn for mere krevende arbeide. I en artikkel i VG leser vi nå at «Disse fremmedarbeidere invaderer nå Danmark - Sverige er hermetisk stengt for dem — og kun et mindretall forsøker lykken i det kalde Norge — ennå.» Og dette «ennå» bekymrer nok bladet, som har henvendt seg til sjefen for Statens fremmedkontor, som vet å berette at det faktisk kommer slike arbeidere illegalt inn i Norge. Det er agenter som ordner med innsmuglingen, som foregår på det vis at de fremmede kommer hit som angivelige turister og viser frem en bunke penger ved innreisen for å bevise at de har midler til livets opphold. Imidlertid er disse penger bare lånt ut av agenten for anledningen og blir straks levert tilbake for å brukes av nestemann. De innsmuglede løper så rundt fra arbeidskontor til arbeidskontor, sultende og frysende, og får de en jobb er agenten på pletten for å inkassere sin provisjon. Dette må det da gå an å få slutt på. Ingen bør få såkalt «midlertidig arbeidstillatelse» uten å ha sine papirer i orden, og helst ikke da heller!

SIMON WIESENTHAL GJØR BUSINESS.

Den norske presses yndling, wienerjøden Simon Wiesenthal, kjent for sin nazijakt for innsamlede midler, driver også annen forretning ifølge DEUTSCHE WOCHEN-ZEITUNG som beretter om en rettssak Wiesenthal fører mot den greske Kommerzbank med krav om utbetaling av en «provisjon» på 1 million Schillinge. Bakgrunnen er at tyske tjenestesteder under okkupasjon skal ha bortført et stort antall greske verdigjenstander, som skal være bragt til Sveits. Den greske regjering ba så nazijegeren om å være behjelpelig med å oppspore gjenstandene og det var Kommerzbanken som formidlet henvendelsen. Wiesenthal sluttet så avtale med banken om å være med på å lete etter skatten mot en bestemt provisjon. Riktignok fant ikke Wiesenthal noe som helst, men han gjør li-

Forslaget er fulgt opp av et par arbeiderpartistortingsmenn. Det må vel i tilfelle være som politisk tusenkunstner han ansees kvalifisert?

ISRAEL.

Selveste utenriksredaktøren i «The Times» har vært en tur i de arabiske områder som er okkupert av Israel og han er ikke bare rystet over det han fikk se, men er også modig nok til å skrive det i sitt blad. Han er vel også kvalifisert til å uttale seg ettersom han kjenner forholdene fra en lang rekke tidligere besøk. Ifølge redaktøren, som heter E. C. Hodgkin, «er 7140 arabiske hus sprengt i luften, deriblant hele landsbyer som er ødelagt av sikkerhetsmessige grunner. Men i de fleste tilfeller ble husene ødelagt bare fordi det bodde folk i dem som var mistenkt for geriljavirksomhet.» Han sier også at det er en utbredt mening blant befolkningen og ikke bare den arabiske, at enhver som blir mistenkt for å være medlem av en geriljaorganisasjon blir utsatt for tortur. Så det er ikke så rart at Israel nekter Røde Kors å inspisere fengsler og fangeleire. I motsetning til f. eks. det Hellas som Norge aksjonerer så sterkt mot, mens det er taust både når det gjelder Israel og Nigeria.

kevel krav på «provisjonen» og det er det retten nå skal avgjøre.

VI NEVNT

tidligere et nedslående resultat av en Gallupundersøkelse blant den tyske ungdom, som viste seg slett ikke å ha den riktige omskolerte oppfatning av saker og ting. Angjeldende ungdommer var i alderen 15—19 år og flertallet krevet at Tyskland igjen skulle bli en verdensmakt. Lederen av undersøkelsen, professor Jaide er rystet og taler om at denne innstilling er intet mindre enn «fascistoid». Et tysk ukeblad supplerer dette med å skrive: «Av denne høyoffisielle undersøkelse går det utvetydig frem at arbeider- og bondeungdommen i sin masse har bevart den nasjonale tenkemåte og at det venstreradikale innslag i ungdommen i alt vesentlig finnes ved de høyere skoler», noe som skyldes lærerne der på få hederlige unntagelser nær arbeider i oppløsningens tjeneste.

KISTEN KLAR FOR RUDOLF HESS!

Istedenfor nå å gjøre slutt på den umenneskelige behandling av Rudolf Hess, mener man tydeligvis å fortsette forbrytelsen mot all menneskelighet til den bitre slutt. Allerede i slutten av april meldte således det engelske masseblad «Daily Mirror» at alt var forberedt for begravelsen av Rudolf Hess innenfor fengselsmurene. «Kisten er allerede gjort istand».

FOLK og LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 — Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår i Skandinavia. Utlandet kr. 25,— pr. halvår. I nøytrakt omslag innenlands: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,50

Bruk postgironr.: 16 450

Utgiver A/S Folk og Land